

कायश्च दीपनिर्वापकः । त्वपुचाचरसीधकविक्रयी र-
जकः । एकयफविक्रयी मृगव्याधः । कुण्डागो मगास्य,
चाण्टकः स्तेनः । वार्धुषिको भ्रामरी । सिटायो काकी
वातशुल्बी । समयभेता चलाटः, स्त्रीपट्टवकीर्णौ ।
परहन्तिप्रो दरिद्रः । परपीडाकरो दोषरोमी । एवं
कर्मविशेषेण जायन्ते लक्षणाभिन्नाः । रोगान्नितास्तथा
न्याय कुलखल्लैकलोचनाः । वामनावधिरामका दुर्व-
लाच तथा परे । तस्मात् सर्वप्रयत्नेन प्रायश्चित्तं स-
माचरेत् । यद्यपि सर्वेषां रोगाणां दुःखदायकत्वेन
पापहेतुकत्वं तथापि उन्मादाद्यदरोगाणां प्राधान्येन
‘महारोगिण्य इति पापरोगादुन्माद्यन्तमरोगवतः । ते च
उन्मादस्त्वगदोषो राजयक्ष्मा श्वासो मधुमेहो भगन्दरः
उदरोऽक्षरी इत्यष्टौ पापरोगा नारदोक्ताः । कर्मविपा-
कशब्दे १७४५ पृ० विस्तरः । २ मसुरीरोगे यन्दरत्ना०

पापरोगिन् लि० पापजन्मरोगो निन्द्यत्वेनास्तप्रत्य इति ।
महारोगयुक्ते ३१५२ मनुः । [२ पापद्वयो च ।

पापदि स्त्री पापानाम्भिरित् । १ मृगयायां हेमच० इत० ।

पापल लि० पापं लानि ला-क । १ पापप्राप्तके पातयति
तुलादण्डं स्थापिषात्वेन अपोनयति पाति-कलच् तस्य
पक्ष । २ परिमाणभेदे न० उष्णादिकोषः ।

पापशमनी स्त्री पापं शम्यतेऽनया शम-षिच्-करणे ल्युट्
ङीप् । १ शमोदके राजनि० । पापं शमयति शमि-
ल्लु । २ पापनिवारके लि० । [तुल्ये ।

पापसम अव्य० पापेन तुल्यम् तिङङ्, अव्ययीभावः । पाप-
पापहन् लि० पापं हन्ति हन-क्तिप् । पापनाशके मनुः
७।२५।

पापाख्या स्त्री पापमनितमाख्याति स्तुचयति आ+ख्या-
क । इ० मं० ७५० उक्ते बुधस्य गतिभेदे ‘‘प्राज्ञतविमिश्रसं-
क्षिप्तवीक्षणयोगान्तघोरपापाख्याः । पराशरतन्त्रे नक्षत्रैः
कीर्त्तितागतयः’’ इत्युपक्रमे ‘‘पापाख्या सावित्रं मैत्रं
शक्राग्निदैवतं वेति’’ सावित्रादिनक्षत्रे तद्भूतेः संज्ञासंज्ञा
‘‘प्राज्ञतगत्यामारोग्यदृष्टिप्रसङ्गद्वयः स्त्रेयम् । संक्षि-
प्तमिश्रबोर्भिश्रमेतदन्त्यासु विपरीतम्’’ इति तस्याः अ-
युभक्तकचनेन पापसृचकत्वात् तदात्मम् ।

पापात्मन् लि० पापयुक्त आत्मा अलःकरणं यस्य । पापा-
न्मिने जीवे ‘‘पापात्मा पापसम्भवः’’ इति पुराणम् ।
तेषां संहरणप्रकारः पाप्मो क्रियायो २२५० यथा

‘‘पापात्मनां श्रेष्ठु गतिं विस्तरेण वदाम्यहम् । षडशीति
सहस्राणि योजनानि दुरात्मनाम् । प्रोक्तो मार्गस्तु
विस्तारः सर्वदुःखान्तितस्य च । कश्चित् कश्चित् ज्वल-
दग्निः सन्तप्तः कर्दमः कश्चित् । कश्चित् कश्चित् द्विज-
श्रेष्ठ ! सन्तप्तं तावजालुकम् । कश्चित् कश्चित्तीक्ष्णशिलाः
कश्चित्प्रशिलास्तथा । कश्चित् कश्चित्क्षुद्रदृष्टिः कश्चि-
दङ्गारवर्षणम् । कुतश्चिद्विहङ्गदृष्टिश्च कुतश्चित् पक्ष्मवर्ष-
णम् । उष्णाश्ववर्षणं कापि कश्चित् ग्रावाश्ववर्षणम् ।
ज्वलदग्निरिव कापि सन्तप्तो वाति मादतः । गभीरा अ-
न्धकृपा च तृणादतस्तुला द्विज ! । कापि कष्टकष्टलाय
नाराचसमकण्टकाः । पापाश्चक्षेत्रयः कापि दुरा-
रोहाः सपक्षगाः । कश्चिद्वाङ्मन्त्रकाराश्च कश्चित् शोषित
कन्दराः । कश्चिदीरष्यदृष्टाश्च कश्चित् काशाः कश्चित्
शराः । कश्चित् कश्चित्चर्कराश्च लेटवश्च कश्चित् कश्चित् ।
कश्चिद्वृक्षां राशयश्च दुर्गन्धा मांसराशयः । कश्चित्-
कण्टकराशयश्च शैवालानि कश्चित् कश्चित् । कीलकावनयः
कापि कश्चिद्वाघास्तथा शिवाः । खड्गिनः करिणः
कापि कश्चिद्व्या भयङ्कराः । एवं बहुविधक्लेशैः कृष्या
जलविनिर्जिते । तस्मिन्मार्गे द्विजश्रेष्ठ ! पापिनो यान्ति
दुःखिनः । नन्वाविसृक्तकेषाश्च प्रेतकारभयङ्कराः ।
गच्छन्ति पापिनस्तत्र युष्मकण्डौष्ठतालुकाः’’ ।

पापान्त न० पृष्टदत्तापरनामके तीर्थभेदे वामनपु० ३८५० ।
पापाह पु० पापमयुद्धत्वात् गर्जन्महः टच्समा० अथोचदिने
पापिन् लि० पाप+अस्तप्रत्ये इति । पापयुक्ते । अतिशयेन
पापी इवन् । पापिष्ठ अतिशयेन पापयुक्ते । ईदृशन्
पापीयस् तत्प्राये लि० स्त्रियां ङीप् । [पापे-अमरः ।
पापान् पु० आप्नोति व्याप्नोति पापिनम् आप-मनिन् लि० ।
पापम पु० पापं हन्ति हन-टक् । १ मन्त्रके राजनि० ।
२ कटुकायां स्त्री कटाधरः ।

पापमन् न० पा-मनिन् । विचर्चिकायां (खोस पाचडा)
स्त्रीत्वमपि मनन्तात् वा डाप् पासायल्ल अमरः ।
पापमन् लि० पासास्तप्रत्य मत्वर्थे न । पापमरोगवति अमरः
पक्षे मङ्गल मस्य वः । पापमवत् तत्प्राये लि० स्त्रियां ङीप्
पापमर लि० पाति क्विप् पाः त्वधीधर्मः च स्त्रियनेऽनेन सृ-
च । १ मूर्खे २ नीचे मेदि० २५५० हेमच० ।

पापरोहारा स्त्री पापमरुद्धरति उद्-ह-ह-अण् अजादित्वात्
टाप् । गुडूप्याम् यन्दरत्ना० ।

पापादि पु० ‘‘पापादिस्थो नः’’ पा+अस्तप्रत्ये नप्रत्ययनिमित्ते